

112

HIZTEGI BATUA

a – abolizionista¹

a 1 "a" letraren izena.

a 2 interj.: *a!*

aaiundar (herritarra).

aba* e. aita (elizgizonaren titulua).

ababor iz. (batez ere leku-denborazko kasuetan erabilia): *ababorrean ur-zulo bat dago*.

abade iz. 1 'monasterioko burua'. 2 *Bizk.* 'apaiza'.

abade egin *Bizk.* 'apaiz egin'.

abade(-)etxe *Bizk.* 'apaiz etxea'.

abade nagusi *Bizk.* 'apaiz nagusia, apaizburua'.

abadegai iz. *Bizk.* 'apaizgaia'.

abadeki iz. 'apaizgaia'.

abadesa

abadetasun iz. 1 'monasterioko buruaren kargua eta egitekoa'. 2 *Bizk.* 'apaizgoa'.

abadetu, abade(tu), abadetzen. *daldu* ad. 1 'monasterioko buru egin'. 2 *Bizk.* 'apaiz egin'.

abadetza iz. 1 'monasterioko buruaren kargua eta egitekoa'. 2 *Bizk.* 'apaizgoa'.

abadia

abadot iz. *Zah. g.er.* 'liztorra'.

abagune

abaila iz. 'abiada, oldarra'.

abaildu, abail, abailtzen. *daldu* ad. 1 'leher egin, nekatu'. 2 'pisuaz makurtu'.

abaildura

abakando iz. *Homarus gammarus*.

abako iz. 1 'ariketa aritmetikoak egiteko taula boladuna'. 2 'kapitelaren goialdea'.

abal iz. *Zuz.* 'bermea'.

abala eman

abal(-)emaile *Zuz.* 'abala ematen duena'.

abalatu* e. abala eman.

abaldun iz. *Zuz.* 'abala eman zaion pertsona'.

abalkide

abandonatu, abandona, abandonatzen. *du* ad. 1 *Zuz.* 'pertsonak, gauzak edo ekintzak utzi, babesik gabe jarri'. 2 h. utzi; alde batera utzi, bertan behera utzi.

abandonu

abangoardia

abangoardismo

abangoardista

abaniko iz. *Heg. h.* haizemaile.

abant

abantean adlg. 'arrauncan aurrera eginez'.

abant egin 'arrauncan aurrera egin'.

abantada iz. 1 'bultzada, abiada'. 2 '(besoaz-edo egindako) kolpe-keina'.

abantaila

abantaila eraman *Zah.* 'alde ateratzea'.

¹ Arau honek osatu eta eguneratu egiten du 44. Arauan argitaratutako Hiztegi Batuko zerrenda. a - abolizionista tarteko hitzei dagokienez. Arau berria da, beraz, kontuan hartzekoa.

- abantailatsu** izond. *Sin.* **abantailos**.
abantailatu, **abantaila(tu)**, **abantailatzen**. *Ipar.* *Zah.*
abantailos *Ipar.* izond. *Sin.* **abantailatsu**.
abantari iz. 'arraunlaria'.
abantzatu, **abantza**, **abantzatzen**. *Ipar.* *daldu* ad. Herr. h. **aitzinatu**, **aurreratu**.
abantzu 1 adlag. *Ipar.* eta *Naf.* 'kasik, ia'; *abantzu bi urte baditu hemen garela*.
abantzu izan *da* ad. 'azkenetan izan, hil hurran izan'.
abantzu 2 iz. *Ipar.* 'aurrerapena, aitzinamendua'.
abantzuño 'ia-ia'.
abao iz. *Bizk.* *Sin.* **abaraska**.
abar 'adar txikia'.
 eta **abar** (*eta abar luze bat kalko desegokia da; erabil horren ordez eta abar, eta abar*).
abaraska iz. *Sin.* **abao**.
abartz iz. *Quercus coccifera*.
abarizia *Zah.*
abarizios izond. *Ipar.* *Zah.*
abarizti iz. 'abaritz basoa'.
abarka
abarkadun 'baserritarra'.
abarkagile
abarkagintza
abarketa 'espartina'.
abarketari iz.
abaro iz. 'itzala, aterbea, babesa'.
 abaro egin 'atseden hartu, eguzki-galdatik babestuz'. *Sin.* **abaroan egon**.
 abaroan egon
abarrakitu, **abarraki**, **abarrakitzen**. *daldu* ad. 'suntsitu'.
abarrerria iz. *g.er.*
abarrikatu *Naf.* 'abarrakitu'.
abarrots* e. **harrabots**.
abartegi
abartsu
abartu, **abar(tu)**, **abartzen**. *da* ad. 'adarkatu': *damurik, hainbeste adaxkatara da abartua gure euskara zaharra!*
abasberuan* e. **abespeluan**.
abasto adlag. *Herr.* 'ugari; nahikoa'.
abastu* e. **abasto**.
abat iz. *Batez ere Bizk.* h. **abade**.
abata iz. 'usoak erakartzeko edo jaitsarazteko hegazti-irudia'.
abatari iz.
abatetxe* e. **abade(-)etxe**.
abat
abazuza* e. **babazuza**.
abdikatu, **abdika**, **abdikatzen**. *du* ad.
abdomen
abdominal izond. *Anat.*
abduktore izond. *Anat.*
abede* *Bazt.* e. **alfabeto**.
abegi
abegitsu
abel xehe* e. **abere xehe**.
abelazkuntza
abelbide
abelburu
abeldi* *Bazt.* e. **fauna**.
abeldun
abelera iz. *Gip.* 'egoera'.

- abeletxe**
abelgorri
abelgorriki iz.
abeltegi
abeltxe* e. abere xehe.
abeltzain
abeltzaintza
abemaria iz.: *hiru abemaria errezatu zituen; abemarietan geratu dadila danbolina. Sin. agurmaria.*
abemaria(-)ezkila Sin. ilun-ezkila.
abemariatako iz.: *dorreko kanpaiak abemariatakoa jo zuenean.*
abenda iz. g.er. h. arraza.
abenderri* e. nazio.
abendu 1 iz. 1 'urtearen hamabigarren hila'. 2 'Liturgia urteko lehen aldia, Gabonak aurrekoa'.
abendu 2 iz. Bizk. 'mirua'.
abendualdi
abenida* Saih. e. etorbide, hiribide.
abeniko iz. Zah. 'hitzarmena'.
abenitu, abeni, abenitzen. da ad. Zah. 'elkar hartu, ondo konpondu'.
abenka
abentura
abenturazale
aber* Saih. e. ea.
aberasbide
aberasgarri
aberaska* e. abaraska.
aberaskeria iz.: *euskararen aberastasunak eta aberaskeriak.*
aberaski 1 adlag.
aberaski 2 iz. g.er. 'aberasuna, ondasuna'.
aberaskunde
aberaspide* e. aberasbide.
aberasastun
aberaste iz.: *uranioaren aberastea.*
aberastu, aberats/aberastu, aberasten. daldu ad.
aberats
aberatsaile* e. aberasgarri.
abere
 - abere-hiltzaile iz.**
 - abere(-)lapur**
 - abere larri**
 - abere(-)talde**
 - abere xehe 'ardia eta ahuntza'.**
- aberekeria**
abereki 1 adlag. 'abereen eran'.
abereki 2 iz. 'abere-okela'.
abereki 3 iz. eta izond. g.er. 'abereen moduan jokatzeko den pertsona': horrela, bere izaera aberekia ase zuen.
aberasastun
aberetiar izond. Sin. aberezko.
abereku, abere(tu), aberetzen. daldu ad. 'gizakia abereen antzeko bihurtu, hauen tasunak hartuz'.
aberezko izlag.: *itxura basati eta aberezkoa. Sin. aberetiar.*
aberia iz. 1 h. matxura. 2 'kalte handia'.
aberkide
aberkoi izond.: *oterki aberkoiak.*
aberrazio Tekn.
aberri
 - Aberri(-)egun****aberrigabe izond.**

aberriratu, aberrira, aberrirutzen. *daldu* ad.

abertimendu iz. *Ipar. Herr.* h. abisu.

abertitu, aberti, abertitzen. *du* ad. *Herr.* h. ohartarazi, jakinarazi, abisatu.

abertzale

abertzalekeria

abertzaletasun

abertzaletu, abertzale(tu), abertzaletzen. *daldu* ad. 'abertzale bihurtu'.

abes* e. abesti, kantu.

abesbatza

abeslari

abespeluan adlg. *Bizk.* 'jo ta ke'.

abestalde

abestaldi iz. 'kantaldia'.

abesti

abestu, abes, abesten. *du* ad.

abeze 1* e. alfabeto.

abeze 2 iz. 'hasi-masiak': *abezean da oraindik ikasgai honetan.*

abiaburu

abiada

abiadan: *abiadan atera zen etxetik.*

abiadore* e. pilotu, hegazkinlari.

abiadura iz. 1 *Ipar.* eta *Naf.* 'hastapena'. 2 *Heg.* 'lastertasuna'.

(abiadura-) aldagailu

abiadura(-)neurgailu

abiadura(-)palanka

abiagailu 'motorra abiarazteko gailua'.

abiagune

abialdi

abiamen iz. batez ere *Ipar.* 1 'hasiera': *abiamen ezin hobea hartu du [ikuskizun handiak].* 2 'prestaera': *heldu den igandean ditugu herriko festak; ez nolanhikoak, abiamenen arabera.*

abian adlg. 1: *lan hau abian jarri zen eguna; joateko abian da.* 2 'berehala': *otoi errozu abian.*

abiapuntu

abiarazi, abiaraz, abiarazten. *du* ad.

abiarazle iz.: *Windows abiarazlea.*

abiasari iz. 'taxietan, abiatzeagatik ordaintzen den diru-kopurua'.

abiatu, abia, abiatzen. *daldu* ad.: *jendarmeeek ikerketak abiatuak dituzte.*

abiatze

abiazio

abidjandar (herritarra).

abil

abildu, abil(du), abiltzen. *da* ad. 'trebatu'.

abilezia

abilidade iz. *Herr.* 'abilezia, trebetasuna'.

abilki

abio iz. *Zub.*

abioi h. hegazkin, aireko.

abioneta* e. hegazkin txiki, turismo(-)hegazkin, kirol(-)hegazkin.

abisal

abisatu, abisa, abisatzen. *du (Ipar.)* edo *dio (Heg.)* ad.

abisu

abitu

abitu hartu

abitu(-)hartzte

abixoi iz. *Atherina sp.*

abizari

abizen iz. 'pertsonek deitura'.

ablatibo

ablazio
abokatu
abokatutza
abolitu, **aboli**, **abolitzen**. *du* ad. *Sin.* **ezeztatu**.
abolizio *Sin.* **ezeztatze**.
abolizionismo
abolizionista

(Euskaltzaindiak, Donostian, 2001eko urtarrilaren 26an eta,
Iruñean, 2001eko martxoaren 30ean onartua)